

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՅԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

— 1877 թ. —

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԴԱՑԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱԳՈՎԱՆԻ

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴԱՑԻՆ ՀՐԱՄԱՆ

ՔԱՅԱՔ 1877 ԱՄՆԱ

ԴՐԱՍ Ժ.

19 ՕԴՈՍՈՒ 1877

ԿԱՍՏԱՆԴՐԱԿՈՒԼԻ

ՑԳԱԿՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ

1877

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԱԶԳՈՎՈՅՑ

ՄԱՅՐ ԴԻԼԱՆ

Սահման Արտանեան	փաշա	Ա.	ԱՏԵԱԳՔ
Նուրեան Յավհաննէս	էֆէնտի	Բ.	
Տիգրան Եռուսալիման	էֆէնտի	Յ.	
Համբար Խում Ա. Ալամանեան	»	Ա.	ԱՏԵԱԳՔ
Եղիափէ Մեջքեան	»	Բ.	
Տէրոյնց Օտոպի	»	Գ.	

ՉԵՌՆՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻԼԱՆ

Խորին Արեալիսկոպոս Նոր-պէյ	ԱՏԵԱԳՔ
Տ. Եղինիկ Քարդութեան	
Յարութիւն Աշրեէմ-Գուլի էֆէնտի	

ՊԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻԼԱՆ

Յավհաննէս Նուրեան	էֆէնտի	ԱՏԵԱԳՔ
Խուսատուր Մինարեան	»	
Գ. էորդ Ապտուլսէ	»	

ԿԱԼՈՒՆՄՈՅՑ ԴԻԼԱՆ

Բարսեղ Համբարձեան	էֆէնտի	ԱՏԵԱԳՔ
Յովհաննէս Աղնաւորեան	»	
Ստեփան Փափաղեան	»	

ՅԱՐԱԲԵՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻԼԱՆ

Արքայէլ Մամիկոնեան	էֆէնտի	ԱՏԵԱԳՔ
Մատթէոս Ալիքոսնեան	»	
Նիկոլաս Ալամանեան	»	

ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻԼԱՆ

Աննեքերիմ Մանուկեան	էֆէնտի	ԱՏԵԱԳՔ
Ամիքասն Խօրասաննէտոն	»	
Ստեփան Պէյլիկնեան	»	

ԻՐԱԿԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻԼԱՆ

Մատթէոս Եպիսկոպոս Խովիզիւնեան	էֆէնտի	ԱՏԵԱԳՔ
Ամիքասն Պէյլիկնեան	»	
Քրիստոսուր Ղազարուսեան	»	

ՆԱԽԱԶԵՌՈՒԹԵԱՆ ԴԻԼԱՆ

Գ. էորդ Աթիմարանեան	էֆէնտի	ԱՏԵԱԳՔ
Տիգրան Եռուսալիման	»	
Օգոէն Խօճասարեան	»	

ԽՄԲԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻԼԱՆ

Կորապէտ Խոթիմեան	էֆէնտի	ԱՏԵԱԳՔ
Պողոս Պատնասեան	»	
Ախմէն Ֆէլէկեան	»	

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՂԱՊԵ

ՔԱՅԵՐԵ 1877 ԱՄՎ

ՆԻՍ Ճ.

19 Օ Դ Ո Ս 8 Ո Ս 1877

ՆԱԽԱԴԱՀ. — ԱՄԵՆ. Ճ. ՆԵՐՍԻՍ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐ
ԱՏԵԱԳՔ. — ՆՈՒՐԵԱՆ ԷՎԼԻՆՏԻ (Բ. ԱՄԵՆԱՊԵ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ	բ. 2	Խոկիստար Ա. Կարապու
ԵԿԵՂԵԿԱՆ	բ. Պ	Արհան Պահմըրափուլսան
1. Խորին Արքեպիսկոպ. Խոր. Պէյ	բ. Պ	24. Կարապէտ Աղարողմանեան
2. Կարապէտ Եպիսկոպ. Անրուսան	բ. Պ	25. Համբարձում Մագպուլսան
3. Մատթէոս Ի. Խորիսանց	բ. Պ	26. Մինս Գառամանեան
4. Ամբրոսիոս Ա. Խորիսանց	բ. Պ	27. Յավհաննէս Պարմեան
5. Գարեգին Թ. Խորիսանց	բ. Պ	28. Ն. Մէջապուրեան Տօքթօր
6. Եղիկի Ա. Ապահուսի	բ. Պ	29. Պօղոս Պատնասեան
7. Խորին Կիրովանց	բ. Պ	30. Մարգիս Աղոքչեան
8. Հայրեակ Դ. Խորիսանց	բ. Պ	31. Ամանդ Ապրո
9. Յավհաննէս Փափաղեան	բ. Պ	32. Անելեքրիմ Մանուկեան
10. Ներսէս Ա. Աղամեան	բ. Պ	33. Փէտրումանեան Տօքթօր
11. Պօղոս Խոլոսանեան	բ. Պ	34. Բարթոլ. Քիւրբեմարտէսան
12. Արքունակին. Մամբրէսան	բ. Պ	35. Յավակիս Ֆէնէրնան
13. Գէորգ Ա. Աղձրուսի	բ. Պ	36. Ասովմ Տէրոչնց
14. Գրիգոր Ա. Անձման	բ. Պ	27. Գէորգ Ապոտուլաչեան
15. Խորին Փէնիլանեան	բ. Պ	(Բ. Ա. Ա. Ա. Ա.)
16. Յարութիւն Սերովիսան	բ. Պ	Պէտիկիրուշ
17. Յավհաննէս Սկրեան	բ. Պ	38. Աղոյանի Կրծիկնեան
18. Սոքիսան Ստեփանիստիս	բ. Պ	39. Աղիքասն Խօրասաննէտոն
19. Ամանդ Ս. Սարպան	բ. Պ	40. Բարսեղ Համբարձում
20.	ԱՀԱՅԱՀԱՆՔ	ՀԵՂԵԿԱՆԻ
	(Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.)	41. Գարեգ Քէրպէրէ
Գամբախու, Կիտիկ վաշչան		42. Միկուչ Քիւրբեմարտէսան
Գամբախուի դորս		43. Պօղոս Պատնակուսեան
21. Գրիգոր Պէրապէրսան	բ. Պ	44. Անուհ Մաղստանս
		45. Թաղէս Պէկեան
		46. Արման Ֆէլլիկնան
		47. Գարեգի Գիւրբեմարտէսան
		48. Ստեփան Սոլոնեան
		Դ. Մէջեմ—Գուլի
		(Բ. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.)
		Պէտիկիրուշ
		49. Պաղպան Պէկեան
		50. Պօղոս Թորգուման
		51. Նիկողոս Աւամանեան
		52. Տրդատ Փափաղնեան
		(Պ. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.)
		Բերան և
		Գասպր Մահապան
		60. Խիլաս Զայեան
		61. Յարութիւն Նորասունկեան
		62. Գրիգոր Մարկոսան
		Միշաղիուղ
		63. Կարապէտ Պ. Պէրսանց
		64. Յարեգ Կոտուադէսան
		65. Յարեգ Պ. Կոտուադէսան
		66. Տիգրան Եռուտիթեան
		67.
		Պլյուստ և Խնառիկ
		68. Յ. Մէջեմ—Գուլի
		(Բ. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.)
		Պաղպան Պէկեան
		70. Ստեփան Պէլլիկնեան

ԳԱԱՐԵՋԻԴ		ԳԱԻԱՅ-ԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ	
71. Կարապետ Շահպաղեան	Բ. 2	Կարիճ	ԵՐԵ
72. Մկրտչ Մուբառեան	Բ.	101.	Սիմվան Պ. Պ. Փափաղեանց
Նարդիգախու		Քեօրսանեան	Տիվրիկ
73. Յակոբ Եւմէնինեան		102. Ա. Փափաղեան Տօքթօր	121. Ատեփան Պ. Պ. Փափաղեանց
Եմինանալէ Մամարիոյ		Աղրիանաւողիխ	
74. Օգան Խօճասարեան		103. Ռուբէն Կիւմիչէրտանեան	122. Եւշան Գարբաղաշեան Բ.
Թօփայիու		Նիկոլիխու	Չլյրուն և Մարտ,
75. Յովհաննէս Մարգարեան		104. Կարապետ Ա. Խթիմեան	123.
Հյուս Ա. Եղիս և Ա. Մար-		Ակ	Տրափիզօն
ռայսիսին		105. Պետրոս Միասնեան	124.
76. Գարեղին Յ. Մելիքեան	Բ.	Չարանիսար	Պարտաս
Գուրուչշնէ		106.	125. Մելքոն Խոկչութեան Բ.
77. Աստիա Խկասպաշեան		Ալարկեր	Տիվրանակերտ
Հիսուր և Պոյանի գիւղ		107. Կարապետ Խաչիկեան	126. Միհրան Զափանեան Բ. Պ.
78. Յովհաննէս Նուրեան		Բաղչ	Վան
Նոր զիւղ և Մրկնիս		108.	127. Արմեն Մարտուսեան Բ. Պ.
79. Գաղար Հովուեան	Բ. Պ.	Պրուտա	Արտանար
Պարստ		109. Քըլստոստոր Դաշտառեան	128.
80. Մկրտչ Գ. Խաեան	Բ. 2	Եւղովիս	Հալիզ
81. Յովհաննէս Կիմիկեան	Բ. 2	110.	129. Հալիզ և Այնիսաց
82. Թաղէսո Թէրեսնեան	Բ. 2	Ամսիս	Վերաստիս
Քարսկէօմիրիւի		111. Համբարձում Ալանձեան	130. Մկրտչ Յ. Այլիքեան
83. Յարութիս Ջնձնիքնեան	Բ. Պ.	Բաղու	Ուունուիս
84. Յարութիս Գ. Տատեան	Բ. Պ.	112. Յովհաննէս Աղջառութեան	131.
(Ե. Վիճակ)		Եղիսիս	Կարստիս
Մամարիոյ		113. Յակոբ Խթիմեան	132. Արբահամ Յ. Այլիքեան
85. Աւեքան Պէլիքեան	Բ.	Աման	Չմշկայտ
86. Աւետիս Քօլուեան	Բ.	114.	133. Համբարձում Ապըքէվչեան
87. Եղիսապար Մելիքեան	Բ. 10	Հանըն	Գարտատիս
88. Միհրան Ճաֆնամեան	Բ. 2	115.	134.
89. Յակոբ Քազաղեան	Բ. 115.	Երգմիկ և Բարերդ	Առան
90. Յակոբ Ամասեան	Բ. 4	Թէրիտուադ	135.
91. Նաղարիթ Շահպաղեան		116.	Արմեն Ամիքառեան Բ.
92. Յարութիս Թիւլեան		Եօղաստ	136. Աստիքս Ամիքառեան Բ.
93. Յակոբ Արշակ		117. Տիլըան Գ. Ամասեան	137. Լոռոքէթ Պալեօղեան Բ. 2
94. Խասցիւդ		Եխարիս	Մարտարիս
95. Ասաքիւ Աւթուն Տիւրիք		118. Գէորգ Գւրբէսան	138. Գէորգ Վարդանեան Բ.
96. Խաչատրու Պ. Միասքեան		Ետարիրդ	Խոմիք
97. Անթէս Պէլիքնեան		119. Յովհաննէս Եղիսեան	139. Պանի Պատիսեան
98. Միհրան Միքայէլեան	Բ.	Պարքիս	Երես 133. պա-
99. Ասրդիս Արքահամեան	Բ. 2	Պալքիստ	կակաս արձանագրուած է խօսք Աղմամարայ կա-
100.		120. Յովհաննէս Յաղնեան	թուղիկոսի կոնդակին նկատմամբ . պէտք է յա-

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Ուղիրձ շնորհակալուրիան մատուցանելի Ահա . Այսիւր :

Բ. Պիւտէն կեդրունական Անտուկի :

Գ. Խնդիր Ազգային դրաստիարակուրիան . — Համանգ բարեկարգուրիան . — Համանգ բային Վարժարանաց :

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԲ

Ժամեն 7 ½ ին տաեւանը բայցուեցաւ ի ներ-
կայութեան 40 երեսիուսանաց , որոց վերջին
թիւն յանգեցաւ 51 ի :

Պ.

Բնդուեկուրիւն Ատենագրուման Զ. Խատի .

Ատենապետ Էֆէնտին ի դիտողութիւն հը-
րասիլեց երեսիուսաններն Զ. Նստի ատենա-
գրութեան վրայ :

Տ. ՄԱՏԹԵՈՍ ԵՊՈ . — Երես 133. պա-
կաս արձանագրուած է խօսք Աղմամարայ կա-
թուղիկոսի կոնդակին նկատմամբ . պէտք է յա-
ւենայ . « Հետեւալիս իբր հակառակ եկեղեցւոյ
կանոնաց ընդունելի չէ ոյդ կոնդակին » :

Երես 139. ի պատառվանն Քազաղեան է .
Գէնտիփ ըսածս ալ պակաս է , պէտք է յաւել-

նայ . « Հետեւալիս քամի որ Քաղը . Ժամովը ըլ-
բերաւ , Ազգային ժողովը կրնայ վիճարանու-
թեան ենթարկել » :

Այսամի են իմ խօսքերուա մասին ունեցած
դիտութիւններս . բայց կը տեսնեմ նաև որ
Դրաստիարակութեան դիւանի տեղեկադրույն եղ-
րակացութեան 3դ , 4դ , և 5դ կէտերուն ամբող-
ջապէս և վաղ ընդ վոյցի պատասխանելու յանձ-
նարարութեամիւն Վարչութեան յղումը քուէին
դրուեր է . բայց այսպէս չէր իմ գիտցածս .
Ազգ . Ժողովս յիշեալ եղբակացութիւններն ըն-
դունեց , և ընդունելէ ետև Վարչութեան
յանձնարարէլ որոշեց միայն կեղրանակն վար-
ժարանի ուսմանց ծրադիրը բերելու համար և
Այնչափ ճիշդ է այս ըսածս , որ մինչդեռ 15 օր-
պայմանագրամ տալու խօսք կըլլար , Պէկեան է .
Գէնտիփ դիւանի տօւու թէ այդ աշխատութեանց
համար այդ սրոցմանամարդը խիստ րիչ է :

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԿՅ . — Եթէ Պատասխակու-
թեան դիւանի տեղեկացութիւնները

Նայուին, սլիտի տեսնուի որ կան քանի մի կէ-
տեր՝ որոց մասին վարչութեան կարծիքն առ-
նուլ պէտք է, իսկ մի քանի կէտերն ալ ժողովս
իրեն վերապահած է անօրինել։ Ուստի ապրա-
կոյս չկոյ թէ քուի գրուածն այն կէտերն են՝
որոց հոմար վարչութեան կարծիքը պէտք է։

ԵՌԻՍՈՒԹԵԱՆ Տ. ԷՅ. — Կարծեմ սիսուլ
հասկացողոթիւն մը կայ . ևս Մասթէսա Արք-
բազանի տէս չեմ հասկնար . տեղակազրին եղ-
բակացոթեան երեք կէտերն ալ տարուասլէս յըդ-
ուած են վարչոթեան :

սնտուիչն նախաստ մը յատկացնելու կէտը , զայն
սիրտմէի պահուն վերապահելով . ժաղովս զայն
եղբակացութիւնն ընդունեց , հետեւորար այդ
մասին վորչութեան բան յշտ չեղաւ , ոյլ
սիրտմէի վիճականութեան սրահուն ձգեց այդ կէ-
տը : Հինգերորդ եղբակացոոթիւնը կը տառը

զանազան առաջարկութիւնները , որիք վարչութեան ձեռնհասութեանը կը վերաբերէին , և զայտնիք վարչութեան ի նկատառութեան յղել կառապարհութ . որում անմիտ առաեւճ .

2

Բացակայութիւն

- Աղքային երեսիովաններէն՝
Միքայէլ Եփ. Մամիկոնեան
Ղողար » Հովուեան
Միհրան » Զողոմեան
Տէլեմաք » Ենքահմեան
Սիմոն » Յիշեան

• 117 •

ԱՏԵՆԱՊԵՏ Էֆ . — Դիւանն ալ նոյնալէս
ը հասկընաց թէ եպրակոցոթիւններն ընդուն-
ած են . այն կէտերն՝ որ գործադրութեան կը
երաբերին , յշուած են վարչութեան ի գոր-
ադրութիւն . շխտակն այս է և որոշումնիս չոյ-
զմիր : Ուսափ կարծեմ այսրան յոյտադրու-
թիւննիս բառ է :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս . ԵՅ . — Ըսել է որ վար-
ութիւնը կեղը . վարժարանի ուսմանց ծրագիրը
ընթացքին կանոնադիրը պիտի բերէ և ոչ ու-
շ բան :

Գալով տառենազրութեան՝ 138 Երեսին Բ. ին մէջ տառենապետաց դիւանին բերած ցան-ն վրայօք ըրած խօսքա սկառք է սրբագրուի-սպէս «ցանկին ամրողջութիւնը քուէի դնելը նշանակէ թէ ժողավին կարծիքը կուզուի . ը-լ է թէ ամեն ոք զիտողութիւն կրնայ ընել որ վրայ . եօ ալ դիտողութիւն մ'ունէի , ցց զայն կը վերապահէմ» :

ԵՌԻՍՈՒԹԵԱՆ Տ. ԷՅՑ. — ԵՐԵԱ 140. Էջ Բ.
սփառվեան է Փէնտիլի նկատմամբ՝ և տախիտ խր
ահարութեան արգիւնքն է ։ Ըստուծ խօսքիտ
շ բառական աղակառ մը կայ. սլիտի ըլլոյ,
ոնդրոյն վրայ ունեցած սիրահարութեան ար-
ևնքն է » :

Դիտողութիւնը սպառելով, Զ. նստի ա-
նաղբութիւնը քուէի գրուեցաւ և առաջար-
ած սրբազրութաեմբը հանդերձ ԸՆԴԱՒՆՈՒԵ-
Ժ ժայռութիւն :

**Անձնական տեխնութեան պատճեռաւ
ցակաց բլագավակ :** ըստ օրինի բացակայ նշանակ
ցան ներկայութեան առևմարին մէջ :

[Բնգալիշում ասենամբան դորժողութեա

ՕՐԱԿԱՆ

Աղերձ շնորհակալեաց մասուց
Վեհ . կայսեր

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՅ . — ԿԸ ԽԸԷ ԺՈՂՈՎ
անցեալ շարթու յանձնախռոմի մը զրու
վէհ . Կոյսեր մատուցուելու շնորհակալուի
ուղերձը պատրաստուելու համար . և որով
յանձնախռոմին արդէն պատրաստած է որէս
դած ծրագիրը , ուստի այսօր ուրիշ գործոյ
ցած՝ այդ ծրագրին ընթերցումը պէտք է լ
և այնուհետեւ մեր զիտողութիւններն ընե
Ռուբեմն կը հրաւիրեմ յանձնախռոմի տեղեկու
է ֆինտին ի բեմ :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս . Էֆ . [Տեղեկաբեր Յանի
Խըմբին] — Տեարք , ձեր Յանձնախումբը
մանսկիա պահանջմանց համեմատ իւր պաշ
կատարելով ուզերձ մը խմբադրած է , որոց
հայերէն բնագիրը պիտի կարդամ :

[In կարդաց հետեւ]

•St. Pappaj

Այն մեծաշնորհ ընդունելութիւնը և
մանլցէի Ա. պատուանշանը՝ որ մեր Պատրի-
քին չնորհեցիք ի դէմս Հոյ Ազգին, և մ
ւանդ մեր ազգին հաւատարմաթիւնն ու
ծառայութիւնները գնահատելով՝ Զեր Կոյս
կան Վեհափառութեան արտայայտած գ
նակութեան և համակրութեան այն պատգա-
րը, զորս մեր Պատրիարքը ըստ հրամանի
հափառութեանդ հաղորդեց ընդհանուր ա
Ազգ. Երեսփ. ժողովիս միջոցաւ, բերկրութ
և միսիթարութեամբ լեցուցին բոլոր հայոց
ները որպ անմուտաց սլիտի թնան ու ոսկի տ

բով պիտի զրոշմուխն մեր սրտերուն մէջ : Այս
պիտի արքայական մեծ շնորհաց տռչեւ Հայոց
տղթին Երեափափանութիւնը կազմով սասրապր-
եալ ծառայրդ , որ քատ կոյսերական հրամանաց
հաստատեալ աղդ . Ասհմանադրութենէն առած
է իւր պաշտօնը , կը վութամք մեր անհուն ե-
րաժիշտագարտութեան և շնորհակալեաց զգացում-
ները՝ յանուն թուրքիոց Հայ Ազգին՝ ափեւ
յուս այդ մեծ գահոցից , որուն վրացէն առելի
յուսակ կը տեսնէ Զեր Վեհափառաթիւնն մեր
վիճակ և պիտոյքները , ինչովէս որ արդորակո-
րով սրտիւ մը հաճած էր յայտնել մեր պատրի-

ւաստարմութեանը արդիւնքն եղող ծառացու-
թիւննիւ Օսմ. դրօշին ներքեւ ըստ առաջնայի
շարունակելու սլարտաւորութիւննիս՝ և միշտ և
ամեն սլարագոյի մէջ Զեր վեհափառութեան
խոսանցած շնորհացը կարօտ և յուսազից ԲԱԼՄ-ը
նիս յայտարարել . և ձեր սնգին իենաց համար
բարեմաղթութիւննիս կրկնել, զոր արդէն սովո-
րած եմք միշտ ընել, խնդրելով յԱստուծոյ որ
Երկար ու բարեբաստիկ կետիք շնորհէ Զեր Վե-
հափառութեան, Երկրիս աղէտ եղող պատերազ-
միս փառաւոր վախճան շնորհէ և ձեր բարենը-
որատակ խորհուրդներն յօգուտ և յերջանկո-
թիւն երկրին ի գործ դնել տալու արժանի ը-
նէն :

Յետոյ տաճկերէնն ալ կարդաց , որ է հե-
տևեալը .

Դէվրէթը աղամէթլու քէմալը մէրէամէթլու
վէլի նկամէթը ովկամննէթիսիդ Փատիշահը մըզ
լֆենտիսիդ հագությերի :

Միլլէթը աճիղանէմիզ Պաթրիգ տուաճը
պէնտէլէրինին հուզուբը մէստմին նուշուրը շա-
հանէլէրինէ մէտուլը շէրէֆ ճիշտն գըյմէթինէ
նայլղիէթինէ՝ վէ միլլէթիմիզ ոըֆէթինէ օլուտոց
պիրինձի րութպէտէն — նըշանը աղի Օամո-
նինըն ինայէթ վէ իհուանընս սկտիրիուլ պույուրի-
լան միւսասատէի ճէլիլէի ճէնասը շէճրիեարիէրի՝
վէ սրա խուսուսէ էրմէնի միլլէթի դուլէրինին տա-
տաղախ վէ հիւսնիւ խըտմէթի ոլխոթագտիր
մահղուղլցէթ վէ թէվի ճուհաթը սէնիյէի շահանէ.

էրի հաջողնուա, իրասա պույտը բարձրացը նութեցը ձեմիը վէ իրատէի քէրամէթասէի շահնշահի էրի քի սրմթրիդ սինսէլէրի թարօֆը նուան՝ մէջինի ու մումիի չարիտանէմիզ վասէթասը իէ ու մումը է ֆրատը միլիթ գուլէրինէ թէփիմ վէ թէուշիր օգնուած առը, միլիթի չարիտանէմիզի անրէձէի նիհայէտէ մէսրուր վէ միւլթէին վէ պէոլէ մէլիթէ պէ ինութը թէփինին խաթրէի հայեաթ սրմիշասը նէվառը էլթամիը սէնիցէան օլմոր իւղրէ ու մումը միլիթ է լիննընտէն զայիլ օլմուեանաք սիւրէթանէ պուլուպը միլիթի հուրութը միւրասաս իէ թէփին վէ թէպէճ լիլէտի . սրու լութիր ձեմիը մէրանէմ տէլիլը հաղրէթը փատիշահիլէրնուան տոլոյի զիսումիի անիզոնէմիզ մուհարեր վէ միւմզի օլուալ պտ իրատէի սէնիցէ թէկսիս օլունան նիլամնամիի միլիի չարիտանէմիզ միւմիւ պինակ ինթիսապ օլունարաք թէսրացը սատը գէի սալթանաթը սէնիցէլէրինան պուլընան էրմէնի միլթէնըն պիլ ձևամէ է ֆրատի գուլէրինին վէրեալէթը ու մումւլիցէսընը հոյիգ օլոն մէնիսը մէսրուան աղալէրի գուլէրի միլիթը մէրգումէ ու մումը է ֆրատի նամընէ օլորաք շիւրունիցէթ վէ մահմէտէթը չարիտանէմիզի, աթըպէի ու լիւեայը հաղրէթը թամտարիլինէ արզ վէ պէյեանէ միթէճասը օլուութընզ միւլլու զամը շահանէէրինին բէմոլը շէփէթ վէ ատալիթէ նաւ օլորուարը թախտը ալի սպիսթը 0ամանի իւղերինուէ աթ դի նիկեահը տէգուցդ լութինան իէ միլիթը չարիտանէմիզը պիլ ձևամէ տէլիլը վէ ինթիսանաթը մայիւմը մէրտէմ մէրգումը հաղրէթը շէիննշահիլէրի սրույրութը վէ պուհութափը էշրէթը հաղրէթը փատիշահիլէրինան գուլովին հաւար լիլէրինին պիլ գործածուած է, մինչդեռ միլիթը է պուլըն աղային կարութիւնը որ յանուն թաւրիից հայոց բառերը դրուին տաճկերինին մէջ :

294 Շապան 22 293 Ալուսու 19

ՆԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Պիտել կուտամ որ հոյերէնին մէջ րուոր թաւրիից հայոց կողմէն գրուած է, իսկ տաճկերինին մէջ անոնի չէ . միայն յանուն հայոց աղդին բառուած է . իսուաջարկեմ որ յանուն թաւրիից հայոց բառերը դրուին տաճկերինին մէջ :

ՊԵԿԱՆԱՆ Թ. ԷՖ. — Ես ալ խորագրուած տունը նոյն դիտողութիւնն ըրի Յանձնախմբին առջեւ, թէկ ըրին ինձ որ միւնցին նշանակութիւնն ունի : Ասկէց զատ՝ տաճկերինին մէջ մեր Երեափախանական ժողովին հաւար լիլէրինան գուլութ մասպիլէ սրմթրիգ տուամը պէնտէլէթ մասպիլէ սրմթրիգ տուամը պէնտէլէթ իրուութ վէ թէփէմ օլոն մուշ լիլէ պու թախտը պիլ իրրեւ համանշանակ երես փոխան բառին :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Յանձնախումբին այդ կէտը նկատողութեան առաւ . ի սկզբուն ու զեցինք մէպուան բառը դնել . բայց ի վերջոյ նկատելով որ Սահմանադրութեան տաճկերին բնագրին մէջ ոյդ բառը շէ գործածուած, յանձնախումբին ալ մեծամասնութեամբ չուղեց

գործածել ոյդ բառն . և նախամեծար սեպեց Սահմանադրութեան մէջ գործածուած բառեւ բառն հետեւ :

ՊԵԿԱՆԱՆ Թ. ԷՖ. — Եթէ ոյդպէսէ շեմ պետեր ոյդ մատին ըրուծ դիտողութեան վրայ . խոկ միւսն այն է յարու թաւրիից հայոց կողմէ բառերը պիլ գործածենին մէջ ուղեւ :

ԽԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Բնէւ մէպուան բառը Սահմանադրութեան մէջ չկայ, ի բայց սրովհետեւ մեր Սահմանադրութիւն չենք խման գրուր, այլ ուղերձ կը խորագրենք, յարմար բառ ինչ որ է այն պէտք է գործածենք : Ան պատրաստ մեր պաշտօնին յորմանը է, ուստի նոյնը դործածել պէտք է :

Տ. ՄԱՏԹԵՈՍ ԵՊՈ. — Ստոյդ է թէւ որ մէպուան բառը գործածենիս օգտակար է, և համաձայն մեր աղգային ինքնօրինութեան . առ կայն կարծեմ թէ այն օրինազիրը զոր տէրութիւնը կառելացուցեր է և որոյ չնորհիւ մեր հաս գումարուեր ենք, ինչ բառերով որ դրուած է, անմոցմէ գուրս չելնենիս աւելի օգտակար է :

ԽՈՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ. ԷՖ. — Միթէ Սահմանադրութիւնը արամագրած է որ ինչ որ իւրշ բազրենք՝ հոն զիմենք : Սահմանադրութեան մէջ մէպուան բառը չկայ . այս առոյդ է . բայց ասոր սրտամասն այն է որ Սահմանադրութիւնը վառերացնող մեծ եպարքու Այլ փաշան մէպուան բառուին կը ասրսէր և կը դորուր . իսկ այսօր մեր վէհ . Սուլթանն ոչ միայն ոյդ բառէն չարսիր, այլ նաև Օսմանեան Սահմանադրութիւն ալ հրատարակեց . թէ որ մեր տէրութեան առջև աղգային երեափախան չենք, ինչու հոյերէնին մէջ զնենք և ինքընքնիս խորենք . թէ որ երեափախան ենք, անոր համանշանակ եղող մէպուան բիլ պէտք է գործածենք տաճկերէն ուղերձին մէջ :

ՊԵԿԱՆԱՆ Թ. ԷՖ. — Ինձ համար բառը նըշանակութիւն մը չունի : Երբ հարցնէին թէ ինչ է երեափախան բառին նշանակութիւնը, ալիս ըսէի թէ աղգը ներկայացնող լուել է . ուստի

քանի որ կը գնենք՝ Աղգը ներկայացնող ժամանէ անդամներս, բառական է ոյս, և Սահմանադրութեան ալ համաձայն, ուր ուստիմի մէջին ազատ բարյը միացն ըստուած է : Աթէ Սահմանադրութեան մէջ ոյդպէս գրուած ըլլաղը սիսու մ'է, ուստի աղային կամար յարմար ժամանակինի մը մէջ ուղեւ :

ԽՈՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ. ԷՖ. — Պիլեան էֆ . կը թէնանուաղբար աղգը ներկայացնող բառեւ մէպուան բառը գրուած է Սահմանադրութեան չէ . ժամանակաւար կը ներկայացնէր : Հիմու ընդհանուր աղգը ներկայացնող երեսփախանութիւնը՝ ասհմանաղբարէս ընտրեալ չէր և արհետաւորաց զասը միայն կը ներկայացնէր : Հիմու ընդհանուր աղգը ներկայացնող երեսփախանութիւնը՝ ասհմանաղբարէս ընտրեալ աղգը միայն օրինազիրը զոր տէրութիւնը կարծիւ : Ան աղգային ինքնօրինութեան . առ կայն կարծեմ թէ այն օրինազիրը զոր տէրութիւնը կարծիւ : Ան աղգը միայն օրինազիրը զոր տէրութիւնը կարծիւ :

ԽՈՃԱՍԱՐԵԱՆ Զ. ԷՖ. — Փախողեան էֆ . յանուն յանձնափամրի մեծամասնութեան խոսեցու ինչ որ մէպուան բառին տոթիւ յարուցիալ ներկայ խնդրուն վրայ խօսեցու, որոյ կատարեալ լազիս համամիտ են մնձ հետ յանձնափամրին միւս անդամները, միայն Օթոէն էֆ . համամիտ չէ մեղ . բայց ինքն յանձնափամրի նախորդ նըստին երբ ոյս խնդիրը յուղուեցու, ներկայ շէր և սցոր միայն ներկայ զանուեցու : Ես իմ մաս գումարուեր ենք, ինչ բառերով որ դրուած է, անմոցմէ գուրս չելնենիս աւելի օգտակար է :

ԽՈՃԱՍԱՐԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Միթէ Սահմանադրութիւնը արամագրած է որ ինչ որ իւրշ բազրենք՝ հոն զիմենք : Սահմանադրութեան մէջ մէպուան բառը չկայ . այս առոյդ է . բայց ասոր սրտամասն այն է որ Սահմանադրութիւնը վառերացնող մեծ եպարքու Այլ փաշան մէպուան բառուին կը ասրսէր և կը դորուր . իսկ այսօր մեր վէհ . Սուլթանն ոչ միայն ոյդ բառէն չարսիր, այլ նաև Օսմանեան Սահմանադրութիւն ալ հրատարակեց . թէ որ մեր տէրութեան առջև աղգային երեափախան չենք, ինչու հոյերէնին մէջ զնենք և ինքընքնիս խորենք . թէ որ երեափախան ենք, անոր համանշանակ եղող մէպուան բիլ պէտք է գործածենք տաճկերէն ուղերձին մէջ :

ՊԵԿԱՆԱՆ Թ. ԷՖ. — Ինձ համար բառը նըշանակութիւն մը չունի : Երբ հարցնէին թէ ինչ է երեափախան բառին նշանակութիւնը, ալիս ըսէի թէ աղգը ներկայացնող լուել է . ուստի

Պալալ Օգոէն էֆէնտի ասհմանաղբարէս ակտութեանը ըլլաց դիտողութեանց, կը սկա-

տասմանեմ թէ սահմանադրական լեզուի մէջ
հոգերէն երեսփոխան բառին միշտ համապա-
տասմանող չեն տաճկերէն մեպու և դադղիորէն
տեպիորէ բառերը . երեսփոխան բառն երբեմն
ներկրոյացոցիչ կը նշանակէ , ինչպէս դադղիո-

թիւ բառին : Այս առաջարկութիւնը ժողովին
հաւանաթեան նշաններովն ընդունուեր է , ինչ-
պէս կը հասասատէ զայս նոյն առենազրութեան
և երեսին ա . սիւնակին մէջ առենապետ զա-
յային սա՛ խօսքը .

[Հայոց հնութեալլ]

«Առենապետ վասչու . — կը մնայ վերիւ
առն , որուն համար ես դիտողութիւն ըրի և
առաջարկեցի անոր տեղ մարտան բառը զնել ,
որ երեսիսան կը նշանակէ : Այդին ոչ ոք ո-
ւոր վրայ վիտողութիւն մը չէ ըրած , որով ը-
իւլ կրլոյ թէ ժողովն ընդհանուր հաւանութիւ-
նը ստացած է : Ուրեմն այս կէտք քուէի զնել
աւելրդ է» :

Պահպ բուն ուղերձին խմբագրութեան այն
էտին՝ որոց վրաց է խնդիրը, սապէս սրբա-
րուած է.

և կարդաց հետեւելով]

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս . ԷՅ . — Այս խնդիրը պիտի արտանուած չէ յանձնախմբին մէջ . Սրբազն Հայրն ըստ որ առհմանազբութեան մէջ ինչ բառ որ գործածուած է , նոյն բառը դրուի նաև աւղերմին մէջ . յանձնախմումին ու Սրբազն Հօր այս խօսքին հետևեցաւ : Բայց որովհետեւ այժմ հսկ խնդիր եղաւ , ներեցէք որ անցեալ տարատան Գ . նոտի առենազբութիւնը ներկայացնելով ցոյց տառ թէ ժողովն այս կէտին վրայ արդէն որոշում մ'ունի :

ԿԸ ՀԻշէ ժաղովը որ անցեալ տարիւ Սուլման
Մուրասոյ դահտկալութեան առթիւ Աղջ. ժո-

Սայն միջոցին ատենապետ է Փէնտին խր ա-
յուսը զ.. ատենապետ Եռւսութեան է Փէնտի-
անձնելով , իբր երեսփոխան խօսելու համար
եմն երաւ : Սակայն երեսփոխաններէն ոմանք
ողոք բարձին ըսելով թէ Եռւսութեան է Փէնտի-
քր երեսփոխան արգէն այն խնդրոյն վրայ կար-
իք յայտնած ըլլալով՝ կանոնազրութեան համա-
այն չ'լինար զեր-ատենապետ բարձիլ :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս . ԵՅ . — Եւրեան էֆէն-
ոի ալ կործիք յայտնելէ եռեւ չկրնար ըստ
դանակի նորէն առենապետի աթոռը բազմիլ
լինչեւ այն խնդիրը վերջանոյ . և ի հաստատու-
յին խր բանից՝ կորդաց կանոնադրութեան
20րդ յօդուածն՝ որ է .

ε θαρροφέν οξ αρ μάνημαδ λιρίνιαγ βιονήλ
απολένταρκετένι βιοαρ ρε λινηριαδ αν γηριαδ :

«Ատենապետը՝ երբ իրր անդամը խօսիւ
ոզէ, գեր-ատենապետին կը թողաւ աթսուը,
մնք աւ իր կարդին խօսք կը խնդրէ ու քեմը
կելնէ, և նոյն խնդրին համար ուշ շբազմիր ա-
տենապետ » :

[Այլ և այլ հաստիքանեներէ զանազան ձայներ և
բաւական յուղում Ժողովին մէջ :]

Պէսսա՞ն թ. էջ . — (կանոնադրութեան 20η
յօդուամբ վերտառին կարդալով) : Այս յօդուա-
մբ առենապետին համար ձիշդ է . Առենապետ
է քէնտրին խօսք ուղից և բեմե ելու . կ'ըսնա-
գատէք որ բեմին իջնոյ , ինչո՞ւ . մեք կուզենիք
որ անոր կարծիքն ալ լսենք : Խակ գալով դեր
առենապետին , որոն համար կըսէք թէ կան-
խաւ կարծիք յայտնած ըլլովուն շկրնար դիւանը
բազմիլ , այս մասին կանոնադրութեան 20 րդ.
յօդուամը՝ զոր կարգացինք , այդպիսի իմաստ մը
չտար . եթէ ուրիշ տեղ այդպիսի արամազդրու-
թիւն մը կայ՝ ովէաք է ցոյց առն : Հետեւովէս
ասի իրը զատ խնդիր վիճականութեան կորօտ է
և վիճարանելէ առաջ ովէտք է օրակարգն անցնի :

ԱԼԱՋԱՋԵԱՆ Հ . Էֆ . — Ես ալ Պիէկետն
է Փինատիի սլէո կ'հասկընամ կանոնադրութեան
այդ կէտն . Եռևուժեան է Փինատի գեր Ատենա-
պետ նստելու խրառանք ունի , թէ և իրր երես-
փոխան կանխառ կարծիք յայտնած ըլլոց . կա-
նոնադրութեան մէջ տար դէմ հակառակելու
բան մը չեմ տեսներ :

ԽօՃԱՍՄԱՐԵԱՆ Օ . Էֆ . — Մեր կանոնա-
դրութիւնն՝ որ Եւրոպացին օրինակուած է , չու
ազէլ դժուծ է այս կիար , միտյն թէ մեր ըն-
թացքը կանոնադրութեան այդ կէտին համեմատ
չէ . Եւրոպացի կանոնադրութեան մէջ երբ 3 Ա.

ապետ սրտչուած են, հետոք սպայման ուշ կոց
Բ., և Պ., Ատենատալետները միտաել զիւա
լ' բազմին, և երբ դեր Ատենատալետներէն մէ-
նօսիլ ուղէ բեմը կերնէ և այնուհետեւ նոյ-
րայն վրաց աւշ զիւանը չբազմիր : Ահա այ-
մանին համեմատ՝ երբ կանոնազրութիւնն Ս
ապետ կըսէ, առենն ալ մէջն են : Հետեւ
Եռւստիեւան էֆէնտի իրր երեսափոխան խօ-
ըլլալով չկընար դեր-ատենատալետ բազմիլ :

Զայս ըսելով Ատենազետ է Փինտին դիւ
մէջ իր տեղը վերտարձու և յայտարարե
լոնդիլը քուէարկութեան պիտի գնէ ու զ

Գայներ . — Ի՞նչ ըսել է սցո . Ծերեւ Անսպես ի քինակի ըստ կարծիք մը սկիտի տալ ո՞ւ խօսելէ կարգերուն :

[11. 11. 11. 11. 11.]

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՅ . — Եթէ ժաղովը կը կամ
էի կ'զնեմ իմ խօսիլու ուղղողները հասկըն
համար : Բայց ասոր մէջէն նոր սրարադայ
լա կելնէ Ետառափեան էֆ. դեր Առենապե
ոլուն սրամառառաւ , կը ան թէ անիկա կա
ռ երեսվովսանարար կարծիք յայտնած ըլլ
ն Հայոց չերնար իմ անգա բազմից :

unpublished manuscript

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՅ. — Եթէ քուեի զն
զեք . մերստան բատին վրայ վիճականութեա
լումը քուեի զեք : Անցեալ ասրի առան
արանութեան ընդունուեք է այդ բառն . ի
մի կոց այսօր այսչափ վիճականութեան :

ԳԻՒՐՑՑԱԽԱՆԼԵԱՆ Մ. ԷՅ. — Յանձնի
լրին մէջ ես ող դանուեցոյ , և մտածեցի
կետին վրոյ . կըսէք թէ անցեալ տարու
նը ըստին մէջ մէպուս բառը դրուեր է . բայց
32

թեանց յանձնէ , ինչպէս որ օքէնք է , և եթէ երեսփախաններէն մին խմանալ ուղէ՝ ուղակի վարչութեան դիմելով տեղեկութիւն ստունայ , որ Ազգ ժողով ժամանակա չլինի :

ԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Խնդիրը մեծ է , դասախրակութեան խնդիր է . ես և ոչ խի կը ճանչեմ թէ ծեծ ուստու կառավարիչն ո՞վ է . երբ նոյն օրն օրոսգրի մէջ կարդացի թէ ծեծ կերեր է դասախրակ մը , նոյն օրն հաս հարցումն ըրի , բայց անկէ ի վեր 16 օր անցու և վարչութեան կողմէ գործադրութիւն մը չտեսնուեցաւ . տակուին խնդիրն ուր որ է հոն կը մնայ : Ծեծ ըստուծ բանը բոլորովին արգիլեալ է . փարժագետներն անգամ աշակերտները ծեծելու իշխանութիւն չտնին , ուր կմնայ որ վարժագետ մը տղայոց առջև ծեծ ուտէ : Ես քընութեան վաստահութիւն չունիմ . վասն զի այս խնդիրը որ Փ. Տ. Հօր յանձնուեր է և նոս չէ նոյեր և խնդրոյն ատիպուղականութիւն չտալով սպասեր է որ Ա. Ա. ասուածածնոյ առն ըլլոյ և ինքն խարթալ պատարագելու երթայ և այն ժամանել այս խնդիրը նայի :

Կտեսնեմ՝ որ Փ. Տ. Հօրը՝ որ քննիչ զընացեր է , խխոտ թեթև կերպով անցեր է դասախրակին ծեծուելուն վրայ որ խնդիրը տնար վրայ է : Ես Տէվիթեան դասաստին մասն այնչափ սրահանջում մը չունիմ , որչափ ունիմ կառավարչին ծեծ լուսելուն մասին : Այս ծեծին խնդիրը չատ մեծ և կարեղութիւն տալու խնդիր մ'է , և քանի որ այդ գործոյն կորեւութիւն չտար տեղեկադիրը . ես ալ իրաւաբ կ'մերժեմ զայն :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Թէպէտ և երկու վարժագետի վրայ կրտսոնայ այս խնդիրը . բայց բուն նկատողութեան արժանի խնդիրը ծեծուողին խնդիրն է . Փ. Տ. Հօրը հաստատեց դասախրակին ծեծուիլը և Հիմնար մէջ անցած առջև ուղարկութիւններ ուռած եմ , զորս լողը կոսուկայ :

Դարիշ ճայներ . — Եթէ զիստաւորութիւնդ փոխանորդ Հօրըն ամբասատանէլ է , ըստ կանոնի գրով ամբասատանեցէք :

առած էր որ ծեծաղին տումը չերթայ , ինչպէս արարածութիւն կար : Աստիք բանի առ գնելով , ես հաշուեցուիլ , ևս հաշուեցուիլ վանոնք , կըսէ Փ. Տ. Հօրը :

Բանէլ է այս գործը հաշուեցուամբ վերջացնելու ջանք մը կայ , և ինչո՞ւ չըլլոյ , քանի որ վարժագետը ծեծաղին այնալիս անձ մ'է որ աղջական է պատրիարքարանի վրայ աղջեցութիւն ունեցող գերդաստանի մը և բաջալերութիւն դաստիարականէն

Չայներ . — Անձնական խնդիր մէ յարացանելք :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Ասի միայն դատախրակի մը ծեծուելու խնդիրը չէ՝ այլ ծեծուղին պատրիարքարանի մէջն պաշտպանուելուն խնդիրն ալ է և ասոր համար ուշադրութիւն պէտք է ընենք . Փ. Տ. Հօրըն միայն այս խընդ . Բայց աշակ աշակութեամբ վարուած չէ , ուրիշ խնդիրներու մէջ ալ այս վարմանդն ունեցած ըլլովը լսած եմ . պատրիարքարանի վախանորդարանին մէջ անցած իրուղութեանց վրայ այն պիտի տեղեկութիւններ ուռած եմ , զորս լողը կոսուկայ :

(Շատ մը նատարաններէ բոլոր)

Չայներ . — Խնդրէն դուրս է խօսածները , մասի չենք ըներ :

Ուրիշ ճայներ . — Եթէ զիստաւորութիւնդ փոխանորդ Հօրըն ամբասատանէլ է , ըստ կանոնի գրով ամբասատանեցէք :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Ըսի և կըսեմ թէ փոխանորդարանի մէջ անցած այնալիս իրուղութիւններ լած եմ , որ եթէ զորք ալ լուսու ըլլաբ՝ կառակար . վայ այն մարդուն արանտէր է և փոխանորդարանին հետ գործ ունացն խնդրոյն դիմունին զէմիէ , որ ծեծուղին առջին տունը կերթայ և ծեծուղին ու ծեծուողը հաշուեցուիլ , պատասխան ամեն ոք զիսէ , 500 սուկոյ խնդիր մէլուծ էր այն ատեն , որոյ պատճառաւ վերէն վար ամենուն վրայ կառակարանութիւն և գայթակղեցաց . սակայն ի վերջոյ մոնրակուլիտ քննութեամբ գործին ինչ ըլլովն երեան ելու և իմ կառակածներս վարաւեցաւ :

(Աղմուկ երկարատեւ)

Կաշուակերութիւնը մեծ զեր կըսողա փոխանորդարանին մէջ

(Պարձեալ աղմուկ)

Պատրիարքարանի համար մինչև խի պաթողհանէ ըստած է :

(Բաղր և աղմուկ)

Այս բառն խմա չէ , այլ նոյն խի Ա. Պատրիարք Հօրըն ըստած է ինձ :

ՄՐԲԱԶԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ . — Բայցատիէ , ինչ է ըստդդ :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Տեղապահութեան երր անակնիւալ Պատրիարքութիւններին մեկնեցուք ի խասգիւղ ձեր տունը , դիմեցի Զեր սրբազնութեան պատասխանուելուն խնապու համար . և ան ատեն ցուօք յայտարարեցիք թէ Պատրիարքարանը սրտթագունին եղած է , վերէն վոր պէտք է մարդել . և այս պատճառաւ առած գործած ըլլանիդ ծանուցիք :

Եիր Քաղ. ժողովին հաղորդել : Բայց գուք պարզապես մեղ չէք ուղեր . եթէ չէք ուղեր՝ մենք ուղերթանք :

Այս խօսքէն ետեւ այն ինչ Արևազան նուխագան ուր ելու երթալու , երեսփախանք բարդ բարձին և խնդրեցին Վիւանէն՝ որ ի կարգ հրատիք զՓափազեան է ֆինախն :

Ա. անուալեա է ֆինախն դժուարաւա աղմուկը դադրեցուց և հանդարաւութիւնը մերահաստատեցաւ :

ՄՐԲԱԶԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ . — Փոխանորդնիս ամբաստանուեցաւ իրր կաշուակնիւր և իրր հարատահարիչ անտէրներուն . ես ալ լուսեացի ամբաստանուեցայ իրր սմոր սրբաւախն . թուղարական ամբաստանութիւնն յետ այս ամբաստանութիւնը քննուի և ճշարտութիւնը յերեան գոյ :

[Պարձեալ աղմուկիք]

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Ես ալ քննութիւնն կարահանջեմ . բայց ձեր սրբազնութեան դէմ ամեննեին ակնարկութիւնն մը չզննիւ . միայն փոխանորդարանին դէմ կը խօսիմ , և փոխանորդին գործաց գատը կարահանջեմ . բայց պէտք է որ փոխանորդին առ ժամանակնիւ կայ գոյն քիրա սրբածոնէն , որտէս զի չ'ընաց քննութեան ատեն աղդեցութիւնը բանեցնել :

Չայներ . — Ոչ , չենք ընդունիր այդպիսի սրբածոնէն . նախ՝ կանոնաւորակն ամբաստանեցէք և հաստատեցէք ձեր ըստածներ :

ՊէԿԵԱՆ Թ. ԷՖ. — Փափազեան է Փ. Խարթալի վարժագետին խնդրոյն առթիւ ծառ իրր ամբաստանութիւններ ըրաւ Պ. Փ. Հօր դէմ . սակայն ներուի ինձ ըսել թէ օրինաւոր եղանակու չվարուեցաւ . եթէ Փափազեան է Փ. Պանդտա ունի փոխանորդ Հօրմէն՝ իրր թէ զրկանկներ կգործէ նա , պէտք է որ օրինաւոր բաղրազիր ներկայացնէ համ Վարչութեան փոխանորդին կուշառելութիւնը գիտելիք , պէտք էր գոյիք և ինձ յայտնէիք՝ քանի որ անկեղծութիւն սրտթարբարանի բարեկարգութիւն կու մը ներկայացուի համ , այն ատեն ժողովս եթէ կը կը կը իր մէջ նկատողական կառանու կ ամ կը ուղիք էր մէջ նկատողական կառանու կ ամ կը ուղիք :

Խի դուք՝ Փափազեան է ֆինախն , եթէ փոխանորդին կուշառելութիւնը գիտելիք , պէտք էր գոյիք և ինձ յայտնէիք՝ քանի որ անկեղծութիւն սրտթարբարանի բարեկարգութիւն կու մը ներկայացուի համ , այն ատեն ժողովս եթէ կը կը կը իր մէջ նկատողական կառանու կ ամ կը ուղիք :

յշէ Խմնղիրը Պատրիարքին և Ալարչութեան՝ որ
ո զըսկի սրատափանատու ևն փոխանորդին
գործոց համար : Եթէ առուղիւ Պատրիարքա-
րանը պարտգնանէ գործած է , մեր իսկ սլար-
տաւորութիւնն է փնտըռել զոյդ . եթէ ան-
տէրներուն և որբերուն վոյշ է եկեր , մեր ալ

Φωνησησια ζρεσατηρι **ζηση** απομανωλησηρι
ενηρι : **Βασης** αδηριασιανησιθησινη **βινχηση** ερηφι ,
αηξηση **է** կանոնաւոր կերպիւ **ներկոյանոց** :

ՓԱ.ՓԱ.ԶԵԱՆ Ս. Էֆ. — [միշտնկեալ] Առև
պոշտօնանկ սկզբք է լինի փոխանօրդը :

ՊԵԿԵԱՆ ԹԻ ԷՅ . — ԵՐՐ օրինակոր ամ-
բաստանաղիր մը ներկայանաց մեղ , այն տաեն՝
կալծեմ մեր ովարոցն է նախ Պատրիարքին և
Վարչովթենէն աեղեկոթիւն ու բացատրու-
թիւն տղել . Եթէ անոնք փոխանորդին յան-
շունքները ծածկեն և սխալ տեղեկագիր բերեն
մեռ . Փառկառեան Էց . Խելաւ եղեւ մասունք և

մէ և խնդրեան անոր քննութեանը կյանձնէ ։
Այսպէս ուրեմն կողահանջենք որ Փափաղեան
էֆ. օրինաւոր ամբոստանոգիր մատուցանէ,
որուէս զի ժողովս ալ ըստ կանոնի սլէտք եղա-
ծըն ի դործ դնէ ։

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս . Էֆ . — Ըստ թէ նախ
վախտանորդը սրաշտօնէ դաղլեցուր , անկէ ետքը
ամիսապահագիր հաերևէ :

Ա.ՏԵՂԱԳՐԻՔ

Ա.ՏԵՂՄ.ՊԵՏ

• U. Աշուածան

Umpqua

ՊԵԿԵԱՆ Թ. ԷՅ. — Պաշտօնանկութիւնն
երկրագագան է . այդ կէտն ալ ժաղավիմն կամքէն
կախեալ է . փոխանորդ Հայրն անմիջապէս
պաշտօնանկ ըլլալու շափ յանցաւո՞ր է թէ չէ ,
հասկնողու համար ովհաք է նախ ամբաստանա-
ղիրը ներկայացուի :

ՄՐՄԱԶԱՆ ՂԱԽԱԳԱՀ . — Ես այնպէս կը
հաւատամ՝ թէ Փախտղեան էֆ . այս սկահուս
նոր սպազարինոթիւնը կարոյս , կրքով լիուեցաւ ,
և մէջու մէս իշխանու .

ԱԶԳԱԾԻՆ ՊԱՐՅՈՒԹՅ

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈ

1.	Խորէն	Եպիսկ.	Միոհիթարեան	Ա. ԱՏԵՆԱԿՊ
2.	Յակոբ	Վարդ.	Փափաղեան	Ա. ԱՏԵՆԱԿԴ
3.	Գէորգ	Աւգ. Ք.	Արծրունի	Բ. ԱՏԵՆԱԿՊ
4.	Խաչատուր	»	Տ. Գորբիէլեան	Բ. ԱՏԵՆԱԿԴ
5.	Գայրիիէլ	»	Զիշէքնեան	
6.	Յովհաննէս	»	Ակըրեան	
7.	Արիստակէ	»	Քարակէօմրիւլի	
8.	Գևորգոս	»	Փափաղեան	
9.	Խգնատիս	»	Մանավեան	
10.	Գրիգոր	»	Աէթեան	
11.	Աթանաս	ՔՀԵԴ	Ա. Խաչյահիւսի	
12.	Մեսրովոյ	»	Երէցեան	
13.	Միքայէլ	»	Պալատու	
14.	Զաքարիա	»	Բերայի	

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈ

1 .	Աւետիս	էֆ.	Քալօղեան	Ա. Աջեւազե	
2 .	Էլիաս	»	Չոյեան	Ի.	»
3 .	Մատթէոս	»	Ամ.քանեոն	Ա. Ածեռաց	
4 .	Գէորգ	»	Քըլըճճեան	Ի.	»
5 .	Արէլ	»	Կիւլպէնկեան		
6 .	Գէորգ	»	Փանոսեան		
7 .	Էնովը	»	Տէմիրմիալաչեան		
8 .	Մարտիրոս	»	Միւհէնտիսեան		
9 .	Յակոբ	»	Զօսլանեան		
10 .	Յարումիւն	»	Ֆընտըքլեան		
11 .	Յորումիւն	»	Թիշտապեան		
12 .	Նիկոլոս	»	Աշնանեան		
13 .	Ռուբէն	»	Գրիգորեան		
14 .	Մանուշան	»	Գէրիկիմեան		

ԽՈՐԻ ՃԱՎԱՅՈՐԻ

ԵՐԵՎԱՆԻ . 3
ԿԱՐԵՎՈՎԱՆԻ . 2
ՏԵՐԵՎՈՎԱՆԻ . 4
ՄԻՐԵՎՈՎԱՆԻ . 4

մամայ Արքով Ա	• մակաբի	միլուս . 7
մամբայան Փ	• բոր լի	պատառ . 5
մամայն Ա	• գ դ Ա	բորէր . 2
մամայն Բ	• գ գ Ա	պատառաւ . 8
մամայն Ձ	• գ գ Ա	շնորհար . 8
մամայ Ա	• գ թ Ա	ունեալուն . 9
մամայ Ա	• գ թ Ա	ունեալուն . 7
մամբայան Փ	• գ գ Ա	սորանք . 8
մամբայան Ա	• գ թ Ա	տվյալներ . 6
մամ Ա	• գ գ Ա	պարկիր . 9

ԳԻՆ Զ ՂԻՋՈՒՅ ԴԻԿ

մամայն Ա	• գ թ Ա	ունեալուն . 11
մամայն Բ	• գ թ Ա	բիլուրն Ա . 11
մամայն Բ	• գ թ Ա	շնորհակ Ա . 11
մամայն Ձ	• գ թ Ա	տվյալն Ա . 11

ԱՆԳԻՎԱՅԻՔԻ ԽԵՂՈՆԵՎՆՈՅ ՄԱՅՈՒՆԻԿ

ԱԶԴԱՑԻՆ ԺՈՂՈՎՐԾ ՄԱԽՈՒԾ ՅԱՏԿԱՅԵԱԼ . 12

մամբայ Օ	• տակի Ա	տակի Ա . 9
մամայն Ա	• ա վ Արտա Ա	ա վ Արտա Ա . 8
մամայն Ձ	• բ ա Արտա Ա	բ ա Արտա Ա . 8
մամայն Ա	• ց ա Արտա Ա	ց ա Արտա Ա . 8

Կը ծախուի ի Դիւանառան Պատրիարքարմի . և Զարսթի . Ա
Լուստուրիլ Եկեղեցւոյ բանկուլ և Հայ Պրավոնառուց Շ-Լ:

մամայն Ա	• պ ի Ա	պ ի Ա . 10
մամայն Ա	• մ ա կ ա ր ո ւ յ Ա	մ ա կ ա ր ո ւ յ Ա . 11
մամայն Ա	• մ ա կ ա ր ո ւ յ Ա	մ ա կ ա ր ո ւ յ Ա . 11
մամայն Ա	• ս ա յ ա ր ո ւ յ Ա	ս ա յ ա ր ո ւ յ Ա . 11
մամայն Ա	• ս ա յ ա ր ո ւ յ Ա	ս ա յ ա ր ո ւ յ Ա . 11
մամայն Ա	• մ ա կ ա ր ո ւ յ Ա	մ ա կ ա ր ո ւ յ Ա . 11